

UDSTILLING PÅ HIRTSHALS FYR MARIT BENTHE NORHEIM & CLAUS ØRNTOFT ÅBNINGSTALE DEN 13 AUGUST 2011

Hvor forskellige billedkunstner Marit Benthe Norheim og billedhugger Claus Ørntoft end er, så har de det tilfælles, at de først og fremmest har rejst ofte meget monumentale og inspirationsgivende skulpturer i det offentlige og private rum, som de har givet en ny profil og en tydelig identitet. De er begge overbevist om, at det offentlige rum og f. eks. industriens rum er kunstens egentlige hjemsted, for det er der, man møder folket. Den amerikanske kunstner Sibbord Ferry, der blev berømt for sin plakat med Obama og håbet, har understreget, at den direkte dialog mellem kunsten og folket foregår i det offentlige rum og andre steder, hvor mennesker mødes.

Gennem sine store skulpturprojekter aktualiserer og aktiverer Marit Benthe Norheim de offentlige rum og gøre byen levende på nye og overraskende måder. Det viser bl. a. *Fruen ved Havet* (2001) i Sæby og *Rottejomfruen* (2006) i Skien med al ønskelig tydelighed. De visualiserer begge - i meget stor skala - to af de mest gådefulde og dobbeltydige figurer i Ibsens dramatik. Både disse to monumentale arbejder og de fleste af hendes andre værker har hun modelleret i beton med sin egne hænder. Hun evner på en sjælden måde at omforme og forvandle betonen, så den kan udtrykke den menneskelighed, de livgivende processer og det værn mod de livsødelæggende kræfter, som hendes kunst formidler. De grundlæggende menneskelige værdier har altid haft en central plads i hendes kunst.

Hun har altid været optaget af at fortolke den verden, der omgiver os, således som den fremtræder i nutidens skarpe lys. I *Menneskestilladset* (2005) har hun således visualiseret vor virkelighed, som hele tiden ændrer sig. Figurerne på stilladset kan når som helst skifte position og optræde i nye kombinationer. De symboliserer en verden, der er uden et fast ståsted. Men de viser også hen til en platform, hvor vi kæmper for at finde nye orienteringer i en verden, der er underlagt forvandlingens lov.

De fleste af de værker, som Marit Benthe Norheim har skabt indtil 2005, er behandlet i bogen *Marit Benthe Norheim* (Thaning og Appel, Kbh.2005). Den rummer interview med Marit Benthe Norheim af kulturkonsulent Thomas Østergaard, Artikler af kunsthistorikern dr. phil. Jorunn Veiteberg og dr. phil. Else Marie Bukdahl.

Dette projekt er præget af stor kunstnerisk overbevisende kraft. Det giver det sted, hvor det er placeret en ny profil og skaber nye forbindelser til omgivelserne – både naturen og byrummet.

”Menneskestillads” fra 2005

Da hun skabte *De ”Rullende Engle”* i 1999-2000 blev hun meget optaget af skulpturer, der kan bevæge sig – fordi de på en særlig og aktiv måde kan drage beskueren ind i deres oplevelsesrum. Tilskuerne kan selv skubbe englene og bliver derfor næsten en integreret del af kunstværket.

I 2008 har hun endnu engang overrasket os og på ny draget os ind i sin tryllekreds ved at skabe bevægelige skulpturer i meget stor skala. Med sikker og følsom hånd har hun valgt at transformere fem slidte campingvogne til skulpturer på hjul, der er præget af stor styrke og originalitet. Campingvognene er udvendigt formet som monumentale kvindeskikkelser, der er modelleret i lysende hvid beton. Inde i vognene er der skulpturer, relieffer og fotografier. Campingvognenes indre rummer også klangrum med betagende musik, der er snart redigeret, snart skabt af komponisten Geir Johnson. Musikken gør de temaer, som *”Campingkvinderne* repræsenterer, nærværende

på en intens måde. Derfor appellerer de både til synet, hørelsen, tanken og fantasien.

"Flygtningen" er en både stolt og sårbar kvindeskikkelse, der skuer ind i en uvis fremtid. Inde i campingvognen har 400 norske børn og flygtningekvinder tapetseret væggene med mosaikker, der skildrer flygtningenes savn og håb.

"Campingkvinner" på tur i 2008

Dette tema har Geir Johnsen intensiveret gennem sin musikalske bearbejning af den palestinske nationalpoets berømte værk *Belejringstilstand* (2002). "Sirenen" rummer en nutidig skulpturel tolkning af den forførende sirene fra den græske mytologi, der lokker søfolk til sig for derefter at lade dem lide skibbrud. Sådan foregår forførelse ofte også i dag. I "Maria Beskytteren" møder vi en moderne skildring af det barmhjertighedstema, der tit bliver forflygtiget i en tid, hvor individualismen har en så central plads. "Bruden" har stor erotisk udstråling, men alle de bryllupsbilleder, der findes inde i campingvognen, viser også forskelligheden i opfattelsen af ægteskabet og peger flere steder indirekte på de ofte vanskelige vilkår, som en brud kommer til at leve under. "Campingmama" er stor og omsorgfuld, men symboliserer tillige det snæversyn, ja den næsten kvælende atmosfære, som det småborgerlige liv kan rumme.

"Campingkvinderne" har skabt forundring og begejstring på den rejse, som de siden maj 2008 har foretaget i Norge, Island og Danmark.

"Campingkvinderne" viser, hvorledes Marit Benthe Norheim bruger kvindekroppen i både stor og lille skala til at udtrykke grundlæggende menneskelige holdninger, oplevelser, følelser og drømme.

De stimulerer os til at afdække aspekter af vor verden, som vi enten slet ikke kender eller ikke har lagt mærke til. De formidler både humor og alvor, højtid og hverdag, tradition og nybrud, drøm og

virkelighed. Når vi møder campingkvinderne - der snart står stille, snart kører ud på nye eventyr - får vi udvidet vort erfaringsrum og sprængt det slør af konventionalitet, der ofte indhyller vort hverdagsliv. Og nu er "Campingkvinderne" kommet til Hirtshals, hvor de på nye måder giver det sted, hvor de er placeret en ny identitet, samtidig med at de inspirerer os til at afdække nye forhold i en kendt verden.

I øjeblikket arbejder Benthe Norheim på at skabe endnu større og mere overraskende bevægelige skulpturer. Det drejer sig om intet mindre end tre tolv meter lange både, der er formet som kvinder. Projektet hedder "Life-boats" og kan bedst karakteriseres som en sejlede skulpturel installation i beton, hvis fornemste kunstneriske målsætning er kommunikation.

"De sejlede kvinder" er også budbringere af ønsket om at fælleskab og nye helheder skal erstatte egoisme og opløste sammenhænge. Når bådene standser ved de byer, der ligger langs kanalerne, sørger besætningen for at der blive foranstaltet forskellige allerede planlagte eller improviserede kulturelle aktiviteter og kulturmøder. "Life-boats" er et både storslået og originalt projekt, der udvider kunstbegrebet og får kunsten til at indgå i en række nye sammenhænge. Projektet visualiserer både spændinger og samspil mellem tradition og nybrud og mellem det lokale og det globale.

"Life-boats" en sejlede skulpturel installation i beton

Claus Ørntoft har skabt en lang række monumentale granitskulpturer i det offentlige rum.

På en selvstændig måde har han bearbejdet inspirationen fra den romanske kunst og gjort den til en levende og aktuel virkelighed. Men i det sidste fem år har han arbejdet intenst på at visualisere komplicerede bevægelsesmønstre og derfor i nogen grad fjernet sig fra de ofte statiske romanske skulpturer. I hans kunst bliver tradition og nybrud altid smeltet sammen til

en ny og overraskende helhed, der på forskellig måde giver beskueren uventede og inspirerende oplevelser. Mødet med hans skulpturer næsten ætser sig ind i vor fantasi og bliver ved man at berige vort sind, skabe nye udfordringer til os og stille nye spørgsmål. Han behersker granitten på en forunderlig måde og evner at få den til at udtrykke liv og bevægelse.

Når man møder Claus Ørntofts skulpturer i skolegårde, på offentlige pladser, ude i naturen eller tæt ved kirkerne bliver man hver gang overrasket over, i hvilken grad de giver det rum, som de er placeret i, en ny identitet og en iøjnefaldende profil. De inspirerer os til at skabe nye sammenhænge i vort liv, samtidig med at de etablerer en ny ramme om vort hverdagsliv og stimulerer vor skabende aktivitet.

På den brede trappe i Hedegårdsskolen i Ballerup har Claus Ørntoft placeret 180 cm lange og seks tons tunge løver, der lystigt springer ned ad trinnene. Løverne er blevet døbt de "Tre strejfer" (2001), måske fordi de er på vej til at skabe overraskende begivenheder. Hver på sin måde bryder de trappens symmetri og skaber liv og bevægelse i den strengt komponerede arkitektur.

"3 strejfer", Ballerup Skole

På en lille øde ø i Dødemandsbugten i nærheden af Kristiansand ligger der et stort fabelyr, som synes at være strandet. Det har fået navnet "Indadvendt Stranding" (2002). Det krummer sig sammen og hviler sit store hoved på strandkanten. Der er ikke tvivl om, at det skaber et nyt rum i det øde landskab og bidrager til en ny forståelse for og oplevelse af stedet.

På en skolegård i Vrå ligger der en løve på ryggen og ser rigtig glad ud. Den er spændstig og kraftfuld. Den er sikkert glad for at skolebørnene kravler på den og kæler for den.

I en meget anonym plads i militæranlægget i Aalborg springer fire hylende ulve lystigt omkring. Deres løb og spring, der er modelleret med stor kunstnerisk overbevisende kraft, er forskellige. Derfor skaber de utroligt mange rytmiske bevægelser på pladsen og giver den et intenst liv, samtidig med at de skaber nye forbindelseslinier mellem pladsen og omgivelserne.

"Ulvetid", Nørre Uttrup Kaserne

Om et øjeblik får I selv mulighed for at møde damerne og fabeldyrene samt de mange udtryksmættede tegninger og modeller af de to skulptørers projekter.

I kommer sikkert til at opleve den inspiration som mødet med dem giver - de rykker os ud af vor hverdagsvirkelighed.

Jeg erklærer udstillingen for åben.

Else Marie Bukdahl, tidligere rektor for det Kongelige Danske Kunstakademi